

Agnieszka Sobolewska¹
Magdalena Kossowska²
Katedra Ekonomiki Rolnictwa i MSG
SGGW w Warszawie

EKONOMICZNA EFEKTYWNOŚĆ OŚRODKA JEŹDZIECKIEGO NA TERENACH WIEJSKICH

ECONOMIC EFFICIENCY OF A HORSE RIDING CENTRE SITUATED IN THE RURAL AREAS

Wstęp

W ostatnich latach jeździectwo w Polsce zyskuje coraz większą popularność. Świadczy o tym dynamiczny wzrost liczby ośrodków oferujących usługi w tym zakresie. Coraz więcej gospodarstw agroturystycznych oferuje swoim klientom naukę jazdy konnej, przejażdżki bryczką latem czy kuligi zimą. Również w dużych miastach i ich okolicy powstają nowe stajnie³, w których można wykupić naukę jazdy konnej, skoków przez przeszkody czy przejażdżkę bryczką [Legienis 1995; Legienis 2001].

Celem niniejszej pracy jest zbadanie ekonomicznej efektywności wybranego ośrodka jeździeckiego. Badania przeprowadzono w stajni położonej na terenach wiejskich w odległości około 25 km od Warszawy. Województwo mazowieckie charakteryzuje się największą liczbą tego typu ośrodków w Polsce [Kossowska 2006]. W pracy wykorzystano wyniki wywiadów przeprowadzonych według przygotowanych w tym celu kwestionariuszy z właścicielem stajni objętej analizą. Informacje dotyczące przeprowadzonych zabiegów weterynaryjnych, świadczonych usług, zatrudnienia, zużycia pasz i ściółki oraz wydatków ponoszonych na zakup sprzętu jeździeckiego zbierano co miesiąc. Pozostałe dane obejmujące głównie zmiany w stadzie i cenach świadczonych usług, zakup i wytworzenie pasz i ściółki oraz koszty konserwacji i remontów pochodzą z kwestionariusza wypełnianego przez właściciela stajni w momencie ich wystąpienia. Uzyskane w ten sposób informacje uzupełniono obserwacjami przeprowadzonymi w trakcie wizyt w ośrodku. Badaniami objęto okres od stycznia do grudnia 2005 roku. Obliczenia wykonano w cenach roku 2005.

¹ Dr inż., Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych SGGW, tel. (022) 5934108, e-mail: agnieszka_sobolewska@sggw.pl.

² Mgr, Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych SGGW.

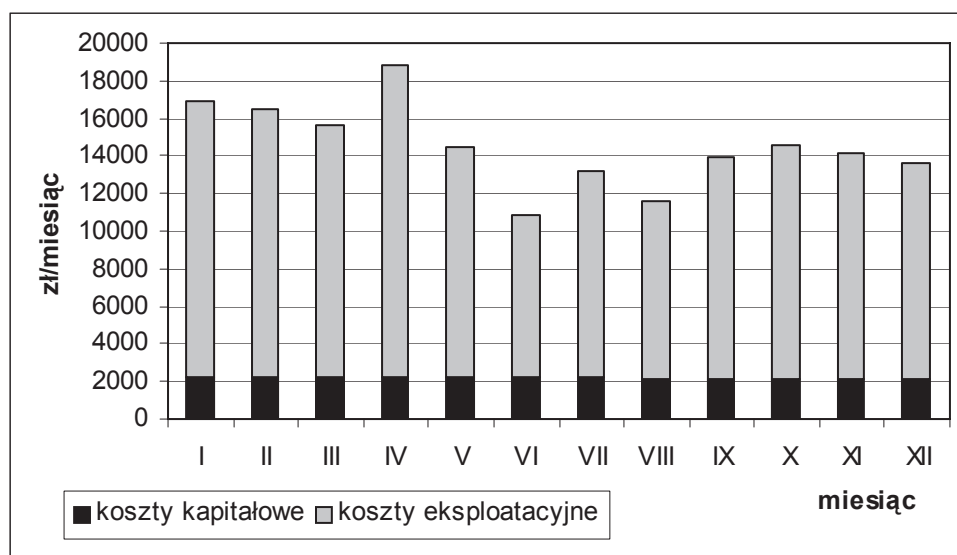
³ W niniejszej pracy określenia ośrodek jeździecki i stajnia są stosowane wymiennie i odnoszą się do miejsc, w których na stałe utrzymywane są konie oraz świadczone są odpłatnie usługi związane z ich wykorzystaniem.

Charakterystyka ośrodka

Objęty badaniami ośrodek jeździecki rozpoczął działalność w styczniu 1998 roku. Świadczone usługi obejmują naukę jazdy konnej, wyjazdy w teren, jednodniowe rajdy oraz pensjonat⁴ dla koni prywatnych właścicieli. W 2005 roku w stajni przebywało 30 dorosłych koni oraz 2 urodzone w maju źrebaki, które sprzedano w październiku. Większość (średniorocznie 17,7 szt.) znajdujących się w ośrodku koni należy do prywatnych właścicieli i utrzymywana jest w ramach usługi pensjonatu. Jedynie 43% całego stada (średniorocznie 13,3 szt.) stanowią konie należące do ośrodka. Obiekt objęty badaniami zajmuje powierzchnię 14,91 ha, w tym 6,41ha to grunty dzierżawione. 9 ha stanowią pastwiska, a pozostały obszar zajmują budynki, parking i ujeżdżalnie. Obecnie ośrodek posiada stajnię drewnianą z 12 stanowiskami dla koni, stajnię murowaną, w której może przebywać 13 koni oraz budynek magazynowy z siodlarnią i szatnią. Oprócz wymienionych zabudowań ośrodek korzysta z trzech budynków znajdujących się na terenach dzierżawionych. Należy do nich niewielka stodoła, stajnia na 5 koni oraz magazyn, w którym składowany jest owies.

Koszty prowadzonej działalności

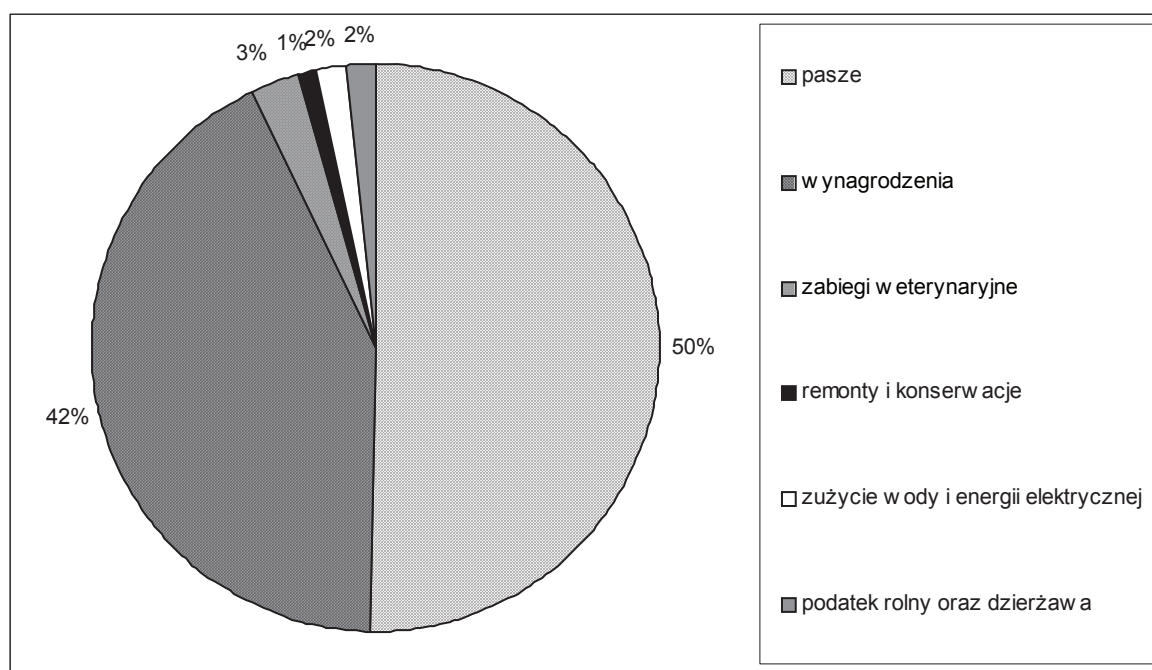
Całkowite koszty poniesione przez ośrodek jeździecki objęty badaniami w 2005 roku wyniosły 174095 zł. W tym 85 % stanowiły koszty eksploatacyjne, a jedynie 15 % koszty kapitałowe (rys. 1).

Rysunek 1. Miesięczne koszty analizowanego ośrodka jeździeckiego
Figure 1. Monthly costs of the horse riding centre

⁴ Usługa taka najczęściej obejmuje zapewnienie stanowiska (zazwyczaj boksu), paszy i karmienia, ściółki oraz sprzątnięcia stanowiska. W ramach takiej usługi często ujęte jest również zapewnienie pastwiska łącznie z wyprowadzaniem i przyprowadzaniem konia.

Do kosztów eksploatacyjnych zaliczono koszty zakupu oraz produkcji pasz i ściółki, zatrudnienia stajennych i instruktora, usług weterynaryjnych, zakupu sprzętu jeździeckiego i wyposażenia stajni, remontów i konserwacji budynków, zakupu energii elektrycznej i wody, podatek rolny oraz koszt dzierżawy ziemi i budynków. Największe znaczenie miały wydatki związane z zapewnieniem paszy i ściółki dla koni (50 %) oraz zatrudnieniem stajennych i instruktora (42 %) (rys. 2).

Ry

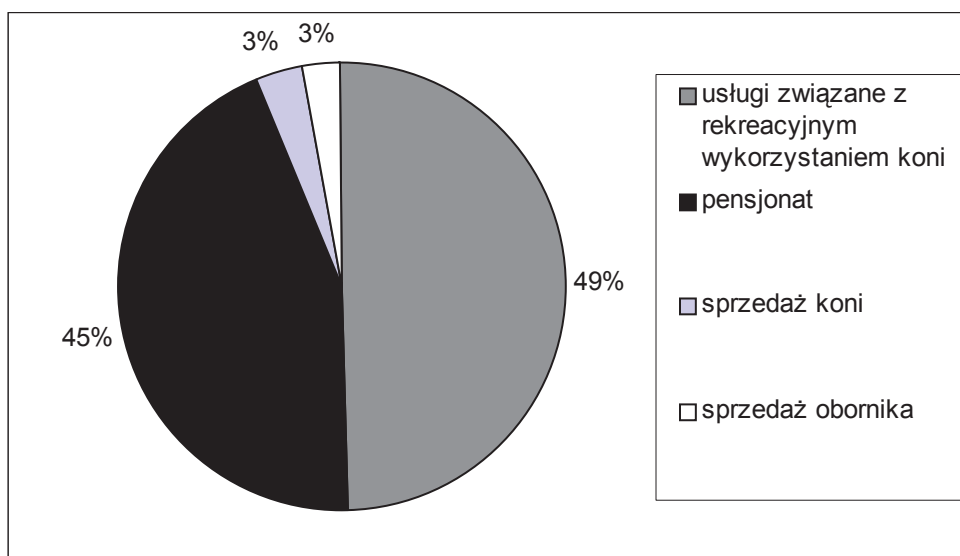
sunek 2. Struktura rocznych kosztów eksploatacyjnych w analizowanym ośrodku jeździeckim
Figure 2. Structure of operation and maintenance costs in the horse riding centre

Ponieważ analizowany ośrodek od początku swego funkcjonowania nie zaciągał żadnych kredytów ani innych zobowiązań długoterminowych do kosztów kapitałowych zaliczono jedynie amortyzację budynków i koni oraz koszty użycia kapitału własnego.

Wielkości kosztów ponoszonych w poszczególnych miesiącach różniły się nieznacznie (rys. 1). Największe ponoszone były w okresie zimowym oraz wczesną wiosną. Wynikało to z większych kosztów pasz oraz kosztów przygotowywania ośrodka do znacznie intensywniejszej pracy w okresie letnim. Od czerwca do sierpnia konie znaczną część czasu przebywały na pastwiskach należących do ośrodka jeździeckiego. Zmniejszyło to znacznie koszty związane z zapewnieniem pasz, gdyż koniom po wprowadzeniu do diety zielonki zaprzestano podawania marchwi, buraków, meszu oraz stosunkowo drogich odżywek.

Przychody z prowadzonej działalności

Głównym źródłem przychodów w ośrodku objętym badaniami były usługi związane z rekreacyjnym wykorzystaniem koni oraz pensjonat dla koni należących do prywatnych właścicieli (rys. 3). Dodatkowo prowadzono sprzedaż obornika. Sporadycznie źródłem przychodów w ośrodkach jeździeckich może być również sprzedaż koni. Handel końmi nie należy jednak do ich podstawowych rodzajów działalności, jeśli nie są one równocześnie ośrodkami hodowli koni. W stajni objętej badaniami w 2005 roku sprzedano jednego konia otrzymując przychód w wysokości 8 000 zł.

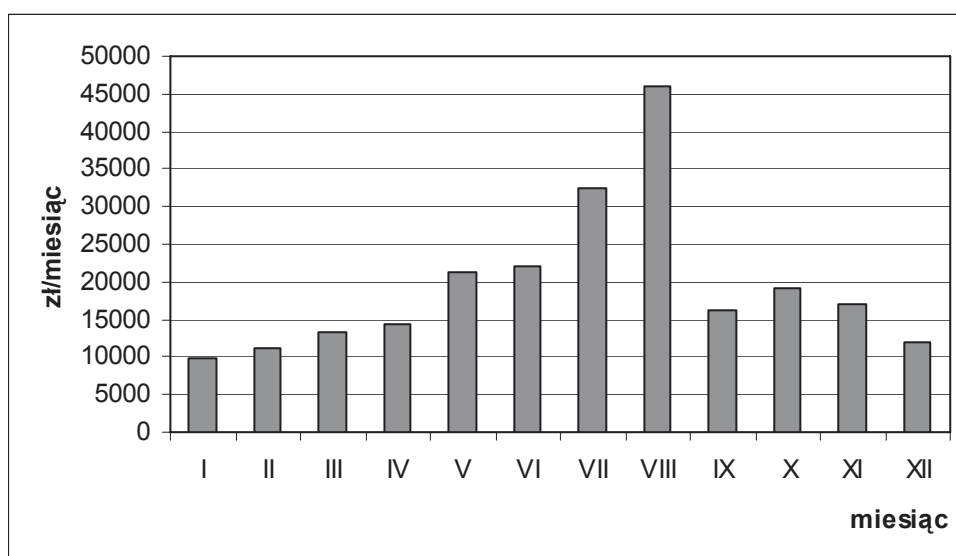
Rysunek 3. Struktura rocznych przychodów analizowanego ośrodka jeździeckiego
Figure 3. Structure of annual revenues of the horse riding centre

Objęty badaniami ośrodek jeździecki oferuje swoim klientom naukę jazdy konnej, wyjazdy w teren, całodzienne rajdy oraz kuligi. Przychody z tego rodzaju działalności zależą głównie od liczby klientów, która w znacznym stopniu zmienia się w ciągu roku. Jazda konna, a szczególnie jej forma rekreacyjna jest aktywnością sezonową. Szczyt przypada zazwyczaj na okres wakacji, czemu sprzyja ładna pogoda i większa ilość wolnego czasu [Kossowska 2006]. W pozostałej części roku liczba klientów jest znacznie mniejsza. W przypadku stajni objętej badaniami był to spadek bardzo wyraźny, do czego oprócz wymienionych powyżej czynników przyczynił się również brak krytej ujeżdżalni. Usługi związane z rekreacyjnym wykorzystaniem koni stanowiły główne (49 %) źródło przychodów analizowanego ośrodka.

Niewiele mniejsze znaczenie (45 %) miała usługa pensjonatu dla koni należących do prywatnych właścicieli. Wynika to z faktu, że konie te stanowiły 57 % stada. Przychody z tego rodzaju działalności charakteryzują się dużą stabilnością w ciągu roku, gdyż w

przeciwieństwie do usług związanych z rekreacyjnym wykorzystaniem koni nie zależą od czynników klimatycznych.

Wielkości przychodów uzyskiwanych w poszczególnych miesiącach różniły się znacznie (rys. 4). W lipcu i sierpniu wynosiły one łącznie 78320 zł, co stanowi 33 % rocznych przychodów ośrodka. Wynika to, jak wspomniano powyżej, z faktu, że popyt na usługi związane z rekreacyjnym wykorzystaniem koni charakteryzuje się dużą sezonowością. Wyjątkowo duży wzrost przychodów w sierpniu był dodatkowo efektem sprzedaży jednego z koni należących do ośrodka. Miesiące zimowe ze względu na niesprzyjające uprawianiu jeździectwa warunki klimatyczne charakteryzują się najniższymi przychodami. Sytuacja ta mogłaby ulec zmianie gdyby ośrodek posiadał krytą ujeżdżalnię pozwalającą na rekreacyjne użytkowanie koni niezależnie od pogody.

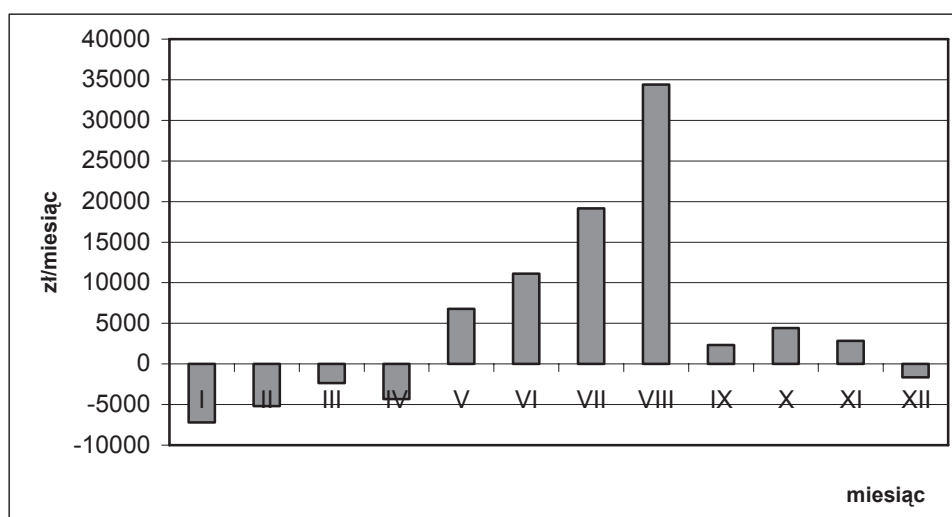
Rysunek 4. Miesięczne przychody w analizowanym ośrodku jeździeckim
Figure 4. Monthly revenues of the horse riding centre

Ekonomiczna efektywność prowadzonej działalności

Pomimo dużej konkurencji na rynku usług jeździeckich działalność ośrodka objętego badaniami okazała się ekonomicznie efektywna. W 2005 roku uzyskał on zysk wysokości 60390 zł, co daje 5032 zł/miesiąc. Należy jednak zaznaczyć, że w okresie objętym badaniami oprócz dwukrotnego wapnowania ścian nie przeprowadzono żadnych innych prac konserwacyjnych i remontowych, które wiążą się ze stosunkowo dużymi kosztami. Jednocześnie w analizowanym roku żaden z koni będących własnością ośrodka nie zachorował w związku, z czym nie ponoszono dodatkowych kosztów związanych z zabiegami weterynaryjnymi. Pod tym względem okres objęty badaniami należy traktować jako wyjątkowy, gdyż taka sytuacja zdarza się stosunkowo rzadko.

Wielkości zysku netto w poszczególnych miesiącach różniły się między sobą znacznie. W okresie zimowym koszty przewyższały przychody (rys. 5). W tym czasie nakłady ponoszone na utrzymanie koni były wyższe a przychody niższe w stosunku do miesięcy letnich.

Sytuacja ośrodka jeździeckiego objętego badaniami jest jednak stosunkowo korzystna. Ujemne wielkości zysku w okresie zimowym są w znacznym stopniu niwelowane przez przychody z usługi pensjonatu, które charakteryzują się dużą stabilnością w ciągu roku. Wynika to z dużego udziału (57 %) w strukturze stada koni w pensjonacie. Niewiele stajni ma tak korzystną sytuację. Z badań przeprowadzonych w 14 ośrodkach położonych na terenie województwa podlaskiego wynika, że 13 deklaruje chęć przyjęcia koni w pensjonat, a tylko w 8 realizowana jest ta usługa. W stajniach tych średni udział w stadzie koni w pensjonacie wynosi 29 %.

Rysunek 5. Zysk w poszczególnych miesiącach
Figure 5. Monthly profits in the horse riding centre

Usługa pensjonatu charakteryzuje się również większą niż w przypadku rekreacyjnego wykorzystania koni efektywnością ekonomiczną. Średnie roczne przychody na jednego konia w pensjonacie wynoszą 6249 zł/konia/rok natomiast w przypadku koni wykorzystywanych rekreacyjnie 8709 zł/konia/rok. Jednak koszty utrzymania koni w pensjonacie wynoszące 4337 zł/konia/rok są o 3306 zł/konia/rok niższe od kosztów utrzymania koni własnych gdyż nie obejmują one usług weterynaryjnych, zakupu sprzętu jeździeckiego, zatrudnienia instruktora oraz amortyzacji koni. Cena (od stycznia do lipca 500 zł/miesiąc a od sierpnia 550 zł/miesiąc) tej usługi w analizowanym ośrodku jeździeckim jest porównywalna z cenami w innych regionach kraju. W lipcu ceny pensjonatu dla koni w 8 stajniach w województwie podlaskim wahały się od 350 do 550 zł/miesiąc. Przy czym właściciele stajni, w których cena

pensjonatu nie przewyższała 500 zł/miesiąc deklarowali jej podniesienie w najbliższych miesiącach.

Podsumowanie

W warunkach rosnącej konkurencji działalność stajni objętej badaniami charakteryzuje się znaczną efektywnością ekonomiczną. Stosunek przychodów do ponoszonych kosztów wynosi 1,35. Roczne przychody od jednego konia z pensjonatu są o 2460 zł niższe od średnich przychodów przypadających na jednego konia użytkowanego rekreacyjnie. Bardziej korzystna okazała się jednak usługa pensjonatu, gdyż średnie koszty utrzymania koni w pensjonacie są niższe o 3306 zł/konia/rok.

Literatura

Drummond J. (2000): *Jeździectwo*. Arkady, Warszawa.

Kossowska M. (2006): *Analiza ekonomiczna ośrodka jeździeckiego na terenie wiejskim*. Praca magisterska. SGGW.

Legienis H. (1995): *Wstępne rozpoznanie w zakresie ośrodków turystyki i rekreacji jeździeckiej w Polsce*. Instytut Turystyki, Warszawa.

Legienis H. (2001): *Rynek jeździecki – podaż*. Instytut Turystyki, Warszawa.

Abstract. A horse riding centre with 13 owned and 17 boarded horses made in 2005 a profit of 60,390 PLN. In winter costs were higher than revenues. In summer, the reverse was true. The difference between the seasons was considerable. The purchases of forage and employment of a horse riding instructor were the largest cost components.

Key words: horse riding centre, economic efficiency, profit